

УДК 378.147:616-057.875

Ященко І.О.,

магістрант

(м.Чернігів)

Дергозій А.В.,

магістрант

(м.Чернігів)

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ТА ЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

DIGITAL TOOLS AND ETHICAL APPROACHES TO BUILDING ACADEMIC INTEGRITY IN FUTURE PUBLIC HEALTH PROFESSIONALS

Академічна доброчесність є невід'ємною складовою якісної вищої освіти, особливо у підготовці майбутніх фахівців у сфері громадського здоров'я. Сучасне освітнє середовище, що активно інтегрує цифрові технології та інноваційні методики навчання, створює нові виклики у дотриманні етичних норм, зокрема у запобіганні плагіату та недобросовісному копіюванню [1, 872–889].

Зростання використання проблемного, кейс- та проектного навчання сприяє розвитку критичного мислення, самостійності та відповідальності студентів, водночас вимагає підвищеної уваги до формування академічної доброчесності [1,

872–889]. Практичні поради щодо навчання доброчесності у цифрову епоху підкреслюють необхідність систематичного використання інтерактивних платформ і технологій, які допомагають студентам усвідомлювати наслідки порушень етичних норм та плагіату [2, 10].

Дослідження показують, що як студенти, так і викладачі визнають важливість правильного реагування на порушення академічної доброчесності та застосування справедливих санкцій, що стимулює розвиток відповідальної поведінки у навчальному процесі [3, 1645]. Крім того, сприйняття плагіату як серйозного порушення, що шкодить академічній спільноті, значно підвищує цінність доброчесності у свідомості студентів і мотивує їх дотримуватися етичних норм [4, 210–214].

Таким чином, інтеграція цифрових технологій із навчальними практиками та етичними підходами є ключовим фактором формування академічної доброчесності у студентів спеціальності «Громадське здоров'я» та підвищення якості їхньої науково-дослідної діяльності.

Метою статті є обґрунтування ролі цифрових інструментів і етичних підходів у формуванні культури академічної доброчесності майбутніх фахівців громадського здоров'я, а також визначення ефективних педагогічних умов, які сприяють розвитку дослідницької, професійної та моральної відповідальності студентів у цифровому освітньому середовищі.

Завдання дослідження: проаналізувати наукові підходи до формування академічної доброчесності в системі вищої освіти; розглянути потенціал цифрових технологій у розвитку етичної культури студентів галузі громадського здоров'я; визначити ефективні стратегії інтеграції етичних принципів і

цифрових інструментів у навчальний процес; узагальнити вітчизняний та зарубіжний досвід формування академічної доброчесності у фахівців медико-біологічного профілю.

Питання академічної доброчесності у сфері громадського здоров'я посідає центральне місце у сучасному науковому дискурсі. Одним із важливих аспектів цього процесу є усвідомлення наслідків академічних порушень. Keener та співавтори [3, 1645–1650] доводять, що адекватне сприйняття студентами та викладачами наслідків неетичної поведінки формує відповідальне ставлення до навчальної діяльності й стимулює саморегуляцію в академічному середовищі.

Keefe, Brown і Rothschild [4, 210–214] пропонують інноваційний психологічний підхід, за яким плагіат подається як «захворювання», що активізує внутрішнє несприйняття академічної недоброчесності. Така метафора сприяє підвищенню цінності доброчесності у свідомості студентів і створює передумови для сталого формування етичної культури.

У вітчизняному науковому просторі важливим напрямом є інтеграція природничих наук, технологій та безперервного навчання у розвиток академічної культури. У роботі [5, 908–915] підкреслюють, що синергія сучасних освітніх технологій і міждисциплінарного підходу забезпечує глибше засвоєння етичних принципів дослідницької діяльності.

Автори [6, 5706–5708] описують практичну реалізацію дисципліни «Академічна доброчесність у закладах вищої освіти», спрямованої на формування етичної свідомості та правової відповідальності майбутніх біологів, екологів і фахівців громадського здоров'я. Автори наголошують, що включення окремого курсу з академічної доброчесності в

освітню програму сприяє підвищенню мотивації студентів до самостійного дослідження, розвитку критичного мислення й доброчесного ставлення до результатів навчання.

Інноваційна діяльність у системі підготовки майбутніх фахівців здоров'язбережувальної галузі є важливим чинником розвитку наукової доброчесності, адже сприяє усвідомленню відповідальності за результати власних досліджень [7, 38–40]. Значну увагу в сучасній освіті приділено методу навчання на основі кейсів [8, 45–53]. Автори у метааналізі доводять, що кейс-орієнтоване навчання в медичній і фармацевтичній освіті не лише підвищує академічні результати, а й розвиває аналітичне мислення, рефлексію та здатність до етичного прийняття рішень.

У праці . [9, 31–34] розглянуто методологічні аспекти підготовки аспірантів біологічних спеціальностей, серед яких важливе місце посідає формування академічної доброчесності через науково-дослідну роботу, дотримання принципів цитування й відповідальність за достовірність результатів. Автори [10, 151–163] аналізують особливості підготовки здобувачів наукового ступеня PhD під час воєнного стану в Україні, підкреслюючи, що цифрові інструменти навчання (зокрема платформи віддаленого доступу, електронні бази даних, системи антиплагіатного контролю) стали ключовим ресурсом підтримки академічної доброчесності та забезпечення відкритості наукової діяльності.

Іноземні дослідження [11, 45–56], демонструють ефективність командного навчання (Team-Based Learning) у курсах охорони здоров'я. Такий підхід формує у студентів колективну відповідальність, розвиток комунікації та

усвідомлення етичних стандартів наукової взаємодії. George-Reyes, López-Caudana і Ramírez-Montoya [12, 1–5] розглядають взаємозв'язок між розвитком дослідницьких компетентностей студентів і концепцією освіти 4.0, підкреслюючи, що цифрові технології можуть бути не лише інструментом навчання, а й засобом виховання доброчесності, коли поєднуються з розвитком критичного та комплексного мислення.

Таким чином, узагальнений аналіз літератури свідчить, що поєднання цифрових технологій, інноваційних освітніх стратегій і етичних підходів формує нову модель підготовки фахівців громадського здоров'я, орієнтовану на академічну сумлінність, дослідницьку відповідальність та гуманістичні цінності.

Висновки. Формування академічної доброчесності у майбутніх фахівців громадського здоров'я вимагає комплексного підходу, який поєднує цифрові інструменти навчання з етичним вихованням і розвитком критичного мислення. Цифрове середовище створює не лише нові можливості для навчання, а й підвищує вимоги до самодисципліни, відповідальності та професійної етики студентів. Використання технологій освіти 4.0, кейс-орієнтованих і командних форм навчання, систем антиплагіатного контролю, інтерактивних платформ і дистанційних курсів сприяє підвищенню рівня прозорості та академічної відповідальності. Водночас важливим залишається формування етичних орієнтирів через педагогічний супровід, наукове керівництво та системне впровадження дисциплін з академічної доброчесності. У результаті цифровізація освіти має розглядатися не лише як технічна модернізація, а як інструмент

розвитку етичної культури, професійної зрілості та соціальної відповідальності фахівців, здатних забезпечити стійкий розвиток системи громадського здоров'я.

Список використаних джерел та літератури:

1. Wood, R., Malik, M. A landscape review of the literature focusing upon the use of technology to support problem, case and project based learning in higher education STEM disciplines. In *SEFI 50th Annual Conference of The European Society for Engineering Education. "Towards a new future in engineering education, new scenarios that European alliances of tech universities open up"* Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya, 2022. 872–889. DOI: <http://dx.doi.org/10.5821/conference-9788412322262.1164.11>
2. Younis, J., Gishen, F. Practical tips for teaching academic integrity in the digital age. *MedEdPublish*, 2019. 8(2), 10.15694/mep.2019.000142.1
3. Keener, T. A., Galvez Peralta, M., Smith, M., Swager, L., Ingles, J., Wen, S., Barbier, M. Student and faculty perceptions: Appropriate consequences of lapses in academic integrity in health sciences education. *BMC Medical Education*, 2019. 19(1), <https://doi.org/10.1186/s12909-019-1645-4>
4. Keefer, L. A., Brown, M., Rothschild, Z. K. Framing plagiarism as a disease heightens students' valuation of academic integrity. *International Journal of Psychology*, 2020. 55(2), 210–214. <https://doi.org/10.1002/ijop.12581>
5. Мехед О. Б., Мехед Д. Б., Петренко С. М. Застосування інтеграції природничих наук, сучасних технологій

і безперервного навчання в розвитку обдарованості. Українське суспільство у перспективах розвитку: історичний, соціально-політичний, освітньо-педагогічний аспекти Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. С. 908-915

6. Lukash O., Szikura A. Educational Discipline “Academic Integrity in Higher Education Institutions” for Training Future Biologists, Ecologists and Public Health Specialists. *International Journal of Research Publication and Reviews*. 2025. Vol. 6. Issue 8. P. 5706–5708. <https://doi.org/10.55248/gengpi.6.0825.31113>

7. Мехед О. Б. Розвиток наукової та інноваційної діяльності в системі професійної підготовки майбутніх фахівців біологічної та здоров'язбережувальної галузей. Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика. Біла Церква : «Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», 2023. С. 38-40

8. Zheng, J., Li, Y., Li, Y. Effectiveness of case-based learning in medical and pharmacy education: A meta-analysis. *European Journal of General Medicine*, 2023. 20(1), 45–53.

9. Мехед О. Б. Дедович В. М. Методологічні аспекти науково-дослідної роботи аспірантів біологічних спеціальностей. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 29-30 (185-186) Чернігів : НУЧК, 2024. С. 31-34 DOI: 10.58407/visnik.242906

10. Chystiakova, I.A., Ivani, O.M., Mekhed, O.B., Nosko, Y.M., Khrapatyi, S. PhD Training Under Martial Law in Ukraine *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 2022, 22(15), pp. 151–163

11. Bengu, H., Demircioglu, G. & Yilmaz, M.. Application of team-based learning at a health science course: A case study. *Athens Journal of Health*, 2019. 6(1), 45–56.
12. George-Reyes, C. E., López-Caudana, E. O. & Ramírez-Montoya, M. S. (2023). Research competencies in university students: Intertwining complex thinking and Education 4.0. *Contemporary Educational Technology*, 15(4), ep478. DOI: <https://doi.org/10.30935/cedtech/13767>